

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU 18

DIRECTOR:
Icon. Staur. Dr. GH. CIUHANDU

ABONAMENTE:
Pentru 1 an . . . lei 300
Pentru 6 luni . . . lei 150

Noua Constituție și Biserica

De Pr. Dr. R. Popa, Bonțești.

Din cauza frământărilor politice prea pronunțate, cari luaseră în timpul din urmă înfățișeri prea dăunătoare înaltei interese ale Statului, s'a simțit necesitatea de a se modifica Constituția din 1933, care fusese elaborată într'un spirit prea democratic prea larg.

Astfel, în urma plebiscitului favorabil modificării, din 24 Februarie 1938, noua Constituție a fost ridicată la valoare de drept și promulgată, cu data de 27 Februarie a. c., intrând atunci în vigoare pe întinsul întregului Stat Român.

Constituția fiind izvorul principal al organizației Statului Român, din care emană toate puterile în Stat, precum și drepturile și datoriile cetățenești, noua Constituție se ocupă, în mod amănunțit, de reglementarea acestor postulate.

Vom spune câteva cuvinte informative despre noua Constituție.

Noua Constituție, are, întâi de toate, ca obiectiv întronarea ordinii și autorității în Stat, iar pe de altă parte temperarea pasiunilor politice, prea agitate de până aci.

Deasemenea, Constituția în vigoare se ocupă de Biserica ortodoxă română în special și de ce elalte culte în general sau tangențial. Biserica ortodoxă își păstrează, și în viitor, caracterul de Biserică dominantă a Statului român, întru cât ea reprezintă religia marelui majorității a Românilor și credința identificată cu toată viața de până aci a neamului românesc.

Principiile Constituționale, cari privesc Biserica, le putem grupa, pentru o mai bună orientare, în patru categorii:

În prima categorie intră drepturile și situația Bisericii ortodoxe române, precum și raportul juridic dintre ea și celelalte culte. Iată textul Constituțional în cauză.

„Libertatea conștiinței este absolută. „Statul garantează tuturor cultelor o deopotrivă libertate și protecțiune, întrucât exercițiul lor nu aduce atingere ordinii publice, bunelor moravuri și Siguranței Statului.

„Art. 19. Biserica ortodoxă creștină și cea greco-catolică sunt biserici românești. Religia creștină ortodoxă fiind religia marelui majorități a Românilor, Biserica ortodoxă este Biserica dominantă în Statul Român, iar cea greco-catolică, are întâietatea față de celelalte Culte.

„Biserica ortodoxă română este și române nea-târnată de orice chiriarchie străină, păstrându-și însă

unitatea, în privința dogmelor cu Biserica ecumenică a Răsăritului.

„Chestiunile spirituale și canonice ale Bisericii ortodoxe române sînt de o singură autoritate sinodală centrală.

„Raporturile dintre diferitele culte și Stat sînt de domeniul legilor speciale”.

În a doua categorie, intră principiile constituționale cu privire la datoriile cetățenești pentru promovarea vieții religioase morale.

Astfel: „Actele stărilor civile sînt de atribuția legii civile.

„Art. 23. Intocmirea acestor acte va trebui să preceadă totdeauna binecuvîntarea religioasă, care este obligatorie pentru toți membrii cultelor”.

În a treia categorie vin principiile Constituționale, care se ocupă cu despolticianizarea activității slujitorilor Sfintelor Altare și alungarea politicii din Biserică.

Textul Constituțional glăsuiește astfel:

„Art. 8. Este oprit preoșilor de orice rit și credință religioase, a pune autoritatea lor spirituală în slujba propagandei politice, atît în locașurile destinate cultului și funcțiunilor oficiale, cât și afară de ele.

„Propaganda politică în lăcașurile destinate cultului, ori cu prilejul manifestațiunilor religioase, nu este îngăduit nimănui.

„Orice asociațiune politică, pe temeluri ori pre-texte religioase, este oprită.

„În afară de persoanele, de condițiunile și de forme prevăzute în legi, nimeni nu poate lua ori presta jurăminte de credință”.

În fine în a patra categorie se pot trata drepturile și datoriile cetățenilor ca membri ai Statului și în acelaș timp, ca membri ai Bisericii.

Prin urmare:

„Art. 5. Toți cetățenii români, fără deosebire de origine etnică și credință religioasă, sînt egali înaintea legii, datorîndu-i respect și supunere.

Nimeni nu se poate socoti deslegat de îndatoririle sale civile ori militare, publice ori particulare, pe temelul credinței sale religioase, sau de orice altfel”.

Urmează apoi, ca un număr important de legi și regulamente să amplifice și să desvolte aceste principii Constituționale, pentru a-le pune în aplicare.

Aruncând o scurtă privire asupra stărilor din trecut, cari au provocat creierea și votarea noii Constituții, și ținând seama totodată și de principiile Constituționale de acum, suntem în drept să nădăjduim întâi de toate o îndreptarea vieții publice și că și viața religioasă-morală va primi un nou sprijin și posibilități de dezvoltare, spre fericirea țării și preamărirea lui Dumnezeu.

Cuibări neo-papistășești la Pecica

În numărul nostru trecut am semnalat cazul unor treceri la unieți, din Almaș, cu concursul unui intelectual uniet așezat la Buteni. Iar astăzi vom semnală alt caz, pe cel dela Pecica.

Acesta ni era cunoscut și de mai înainte vreme, prea notoric fiind el, prin îndrăznelile unui răspopit ortodox, care intrase în clerul Mitropoliei noastre prin „ușa de din dos” cum s'ar spune, și care, în loc de a da semne de pocălniță, s'a pus pe învrăjpire, cu concursul episcopiei uniete dela Lugoj, după ce-l refuzase cu dispreț, episcopia sârbească din Timișoara, căreia încă se îmbiase de simbriaș, spre a strica Bisericii în care a fost botezat.

Cazul dela Pecica e clasic, și tipic în aceeași vreme, pentru a ilustra propaganda unietă a Lugojului, care a fost, pururea și până azi, un îndrăzneț factor de desbinare românească, fără să fi adăugat, vr'un dram măcar, la patrimoniul religios-moral al poporului pe care l-a ademinit în mrejele sale, cu „grăunțele” și cu banii unguerești de odinioară și cu al fondului religios catolicizant ungueresc.

Acum, cu concursul împrejurărilor din anii din urmă, că adică s'a ivit de orizontul nădejdelor lugojene răspopitul fost dascăl confesional ort. Petru Rusu, ținut pe vremuri cu ajutorul eparhiei în Școala normală, și că s'a putut concentra la Pecica, un mănunchu de intelectuali unieți, cari au acaparat funcțiile publice locale — s'a crezut, că e sosită vremea să se înceapă desbinarea și în puternica infiripare românească Pecica.

După un certificat comunal de acolo, din 29 Sept. a. tr., acolo avem „6644 suflete de Români ortodocși, față de cari unieții sunt aproximativ 12 suflete, și acelea venite aici (spune certificatul) din alte localități, parte prin legăturile de căsătorie, parte prin afaceri de comerț, deci sunt locuitori slovanți”.

Iată, cine sunt acești unieți și rosturile ce le dețin, între atâția ortodocși, ca într'o colonie: 1. Eugen Imbuzean primpretorul plasei Pecica, venit acolo în 1932; 2. Dr. Valeriu Rachieru, ajutător de judecător la judecătoria de ocol-Rovine (adecă Pecica maghiară), venit în 1933; 3. Augusta Toma directoarea școlii de economie casnică (mai înainte fusese școală agronomică, de băieți, strămutată în școală de fete, după interese uniete) din Rovine, venit în 1932; 4. Ioan Urâte, perceptor în Rovine, venit în 1927; 5. Dr. Emil Zinveliu, medic de circumscripție în Rovine, venit în 1927; 6. Vasile Bianu, farmacist, care și-a dat farmacia în arândă jidanului Weimann; 7. Volumnia Magyar (uf, ce nume neaoș românesc!), impiegată la judecătoria de ocol Rovine; transferată în Siria; înlocuită apoi, în 1936, cu gr. catolicul Gheorghie Petescu; 8. Aurel Popa, ofician la percepția Rovine, venit în 1933; 9. Octavian Mezel, conductor silvic al ocolului de acolo, venit în 1929; 10. Ghe-

orghie Borza, picher la gara Pecica, numit în 1937; 11. Paraschiva Porumbaru, profesoară la școala de economie casnică, venită în Rovine la 1936; 12. Ana Târziu, profesoară la școala de economie casnică în Rovine, venită la începutul anului școlar curent.

Pecica ortodoxă, din care a pornit, la 1735, revoluția lui Pero Seghedinaș împotriva apăsării politice și religioase catolice, a ajuns administrată azi, ca o *colonie* — repetăm din adins vorba! — de o mână de oameni pripășiți acolo cu gânduri necurate de a desbina și Pecica, unde până aci propaganda catolică-ungurească de fel n'a putut înregistra succese. Da, o mână de oameni, pe cari l-a mobilizat înspre acele servicii publice românești, mafia catolică-maghiară, care a știut să se stre oare, cu uneltele sale, totdeauna, *printre prostia și tembelismul politicianismului românesc!*

Până când aceasta orbie? Până când, și *mai ales la 6 km. dela frontiera unguerească!*

Dacă răspopitul Petru Rusu se laudă că l-a pupat episcopul de acum al Lugojului, fie-le de bine.

Dacă, în slujba aceleiași desbinări, a umblat pela Pecica, mai înainte vreme, și canonicul Brânzeu dela Lugoj, îl privește; iar noi vom căuta prilejul să-l dovedim pe acest agent îndrăzneț până să opereze cu falsificări în slujba sporirei sectei sale papistașite, prin minciună conștientă și voltă.

Iar dacă d. avocat Ursuș, din Pecica, unieț, vanit și el de sub podgoria Aradului, crede că — cu soția sa ungueroaică verificabilă și cu ajutorul avocatului ungar Silber Ignăz, de care se servește la anumite treceri confesionale — poate să facă vr'un serviciu(?) cauzei românești (!) prin provocarea de treceri ale unor români slabi, amăgiți, la secta papistașilor, se înșală și înșală pe a'ții, cu bună știință.

În fața unei asemenea situații, evident, suntem dator să facem aceste demascări, cerând tuturor celor ce se cuvine o *altă grijă pentru menajarea intereselor de frontieră!*

O ațătare confesională, în detrimentul religiei de Stat, mai ales la frontieră, egalează — atât ca *inițiativă*, cât și ca *tolerarea ei* — cu o *dublă crimă*, ce e menită să aducă folos numai dușmanilor de peste frontieră.

Ne place să credem, că nici din pecicani n'a perit conștiința, nici cea românească și nici cea ortodoxă, *spre a nu se ști și ei apărarea de criminalii puși în slujba străină*, printre dânșii!

„Celce este, Celce era și Celce vine”

— Meditație *) —

de Pr. Gh. Perva

(Apoc. 1, 4)

Mulți domni și stăpânitori vor fi intrat în Ierusalim; dar nici unul, ca Iisus din Nazaretul Galileii.

Toți ceilalți înainte de El și după El; vor fi intrat cu gânduri de răzbunare, cu dor de cucerire lumească. Unii, au intrat și au ieșit din el, nelăsând peatră peste peatră. Domnul Hristos, n'a răsturnat decât „pietritele” de pe înimi. N'a vărsat sângele aproapelui. Lacrimi da, a vărsat (Luca 19₄₁). Tot războiul

*) O publicăm acum; ca să poată fi utilizată la Florii, în predică, unde se va potrivi.

Lui, de impresurător al cetății, și toată răsunarea pământescă l-au fost aceea, că a răsturnat, doar, câteva mese de târgoveți și a plesnit cu biciul pe vreo câțiva zarafi.

E singurul dintre toți regii, care n'a venit să întemeieze împărăție pământescă și care, totuși, a izbutit să întemeieze una, pe care nici porțile iadului nu o vor birui. De regii pământului, ne aducem aminte cu ajutorul cronicilor. Regele Acesta, însă, ieșit din Nazaret, ar rămânea viu și veșnic în flința omenirii, chiar dacă s'ar arde toate cronicile despre El și faptele Lui.

Unde stă, oare, taina acestei învingeri? A biruinții din ziua înțărării Lui în Ierusalim și a celorlalte izbâzi ale Lui, de atunci și până în ziua de azi? Stă în aceea, că singur Domnul Hristos, dintre toți binevoitorii pământului, a venit „drept și biruitor”: „*Iată împăratul tău vine la tine, drept și biruitor*” (Zah. 9.).

Ierusalimul, e lumea în care a pogorât Fiul dela dreapta Tatălui. Tot ce spunem și talmăcim despre intrarea Lui în Ierusalim, putem aplica și spune despre intrarea Lui în lume: „*intrând în templu, a început să dea afară...*” (Luca 19, 45). „*Vedeți că n'aveți nici un spor. Iată lumea cum s'a adunat după El*” (Ioan 12,19).

A intrat în templu. Nu L-a putut opri nimeni. Deși dintre cele două rânduri de popor, printre cari își făcea cale cu asinul, numai un rând striga: osana! Celalalt șir, spumega de mânie, insinua și persifla, zicând: „*Cearță! ucenicii, maestre!*” — Las' mai zică și alții! — cu vorbele noastre.

Fără spor, însă. Nu poți împledeca răsărirea soarelui ori ventrea primăverii. Și „*pietrile*” seci, (Luca 19, 40), neființa, negația însăși (Marcu 1, 2) trebuia să-L recunoască. Dacă nu strigă omenimea, iubirea: „*osana*”, apoi, strigă demonii și ura.

Vine! Intră! Dospește! Nimic n'are omenimea ce să nu fie împânzit de învățătura Lui. Sunt multe nelegiuiri în lumea aceasta încă; mulți nici nu-și aruncă „*veșmintele*” de om vechiu înaintea lui Iisus, ca să le calce. Dar orice s'ar zice, în mulți târgoveți a lovit; multe „*zaraferii*” a devastat de atunci. Multe „*a dat din templu afară*” și a călcat în picioare!

Ori vrea omenimea, ori nu vrea, îl are pretutindeni: în închinare ca și în hulă. În acceptare ca și în îndoială. I se închină, ori I se împotrivesc. *Dovadă, că „este”* (Apoc. 1, 4); *dovadă, că a venit!*

Și va veni! Dospit și țesut în toate minunățiile acestui veac. În mod deplin. „*Acum vedem ca prin oglindă, în ghicitoră; atunci, însă, față către față; acum cunosc în parte, dar atunci voru cunoaște pe deplin... cunoștința noastră e frântură... când însă va veni ce este desăvârșit: ce este frântură va conțeni*” (I. Cor. 13, 9-12)

Așa, că nu va daînui în veac jumătatea noastră de știință măntuitoare, Creștinismul nostru cu două înțelesuri și cu doi „stăpâni”.

„*Orice ochiu îl va vedea*” (Apoc. 1,7).

Na îndeamnă să credem în acest fapt, chiar și stăruița procesului de înverzire și înflorire al oricărei vegetații — proces, pe care, numai Dumnezeu l-ar putea împledeca să nu înfăptuiască în preajma Florilor.

„*Vino, Doamne!*” (Apoc. 22, 20).

Moralitatea noii Constituții

De Pr. P. Deheleanu.

Au fost unii, cari nu și-au dat învoirea pentru noua Constituție, pe motivul, că în ea se prevede, în anumite cazuri, pedeapsa cu moartea, ceea ce ar fi contrar Bisericii, respectiv Moralei creștine ortodoxe și civilizației veacului al XX-lea, când, pretutindeni a iurea, pe unde mai există pedeapsa cu moartea, se caută a o înlătura.

Nu intrăm în amănunte. Rămânem la ceea ce ne privește în prima linie: conflictul aparent, sau presupus, dintre noua Constituție și Morala creștină.

Este, oare, Biserica noastră — pe baza Moralei Mântuitorului — potrivnică pedepsei cu moartea? Și în consecință: Este noua Constituție în conflict cu preceptele Moralei creștine?

Răspundem: nu, bazați în prima linie pe faptul, că proiectul noii Constituții, înainte de a fi fost supus învoirii obștii cetățenilor alegători români, a fost alcătuit și desbătut sub ochii I. P. S. S. Patriarhului nostru, fapt care poate garanta suficient moralitatea acelei Constituții.

Dar mai e ceva. Biserica recunoaște Statul și autoritățile lui și recomandă supunere îndiscutabilă față de ele, pentru că *sunt rânduite dela Dumnezeu*. Într'un singur caz nu: când *trebuie să ascultăm de Dumnezeu mai mult decât de oameni*; sau, când legile omenești, în aplicarea lor, sunt în contradicție cu cele dumnezeiești. În acest caz, supunerea este condiționată. Incolo însă, autoritatea nu *înzadar poartă sabie*, ci o poartă ca să se folosească de ea în exercitarea puterii sale față de infracțiuni și contra-vențențe la legile Statului. Sabia e o armă, de care cel căruia i s'a încredințat trebuie să se folosească la nevoie și poate, în anumite cazuri concrete, să dispună chiar asupra vieții cuiva, apărând, în felul acesta autoritatea sa, legile Statului, buna ordine și peste tot, interese obștești, cari trec dincolo de interesul unui sau altui individ sau clasă.

S'ar putea zice: Totuși, trebuie să ascultăm de Dumnezeu mai mult decât de oameni; Dumnezeu oprește suprimarea vieții omului, căci și celui păcătos, Morala creștină cere să i se dea timp de îndreptare; ori, noua Constituție, în anumite cazuri prevede pedeapsa cu moartea. Prin urmare, iată că legea aceasta fundamentală, mama tuturor celorlalte legi ale Statului, ne pune, în anumite cazuri, în situația să dăm prioritate legii dumnezeiești și să ne opunem Stăpânirii, ori cât ar veni ea (Stăpânirea) dela Dumnezeu. În concluzie, e mai bine din capul locului, să nu votăm Constituția cea nouă.

Totuși, nu-i așa, pentru că la baza acestei aserțiuni zace același prejudiciu, aceeași eroare preconcepțată. Noi știm din Morala creștină, în legătură: fie cu datorințele noastre față de aproapele, fie cu poruncile V și VI din Decalog — unde se încadrează problema autorităților Statului și cea a uciderii, din punct de vedere al Moralei creștine — că uciderea e peste tot oprită, dar că în unele cazuri, chiar dacă e un rău, ea nu e pedepsită nici de legile omenești, nici de cele dumnezeiești. Astfel: în caz de legitimă apărare (în limita extremă), fie individuală, fie colectivă, într'un război drept, adică de defenzivă, uciderea nu mai devine un păcat așa de grozav și în loc să fie oprită, e chiar recomandată. (Aici ar fi să intrăm

în amănunte și să vorbim mult, dar deocamdată nu e locul). Și mai e permisă uciderea acolo, unde legile Statului, din motive superioare de înaltă moralitate o cer, pentru ca, prin acest rău al pedepsei cu moartea, singurul eficace, să se înlăture rele multiple și grozav de mari, ca: jafuri, crime, anarhii, încălcări dezastruoase și arbitrare ale unor drepturi firești ale altora, etc. Acestea, însă, trebuiesc constatate cu multe dovezi; apoi faptele să fie într'adevăr grave; iar aplicarea pedepsei cu moartea să fie dată prin sentință judecătorească și executată de organele competente, pe baza unei legi penale. Până aici, un perfect acord cu noua Constituție a României.

E clar. În unele cazuri, pedeapsa cu moartea e admisă de Morala creștină.

Se va spune: Prin aceasta, Creștinismul introduce iarăși legea Talionului, în locul legii *Iubirii*, căci se pedepsește omorul cu omor, etc. deși Creștinismul, mai bine zis: Biserica creștină și la fel, Statul bazat pe principiile ei, dispun și de alte mijloace de îndreptare, mai potrivite și peste tot, morale. În câțiva da; dar în alt sens. Morala creștină găsește — totuși — și iubirei o limită: Aceluia, care, din iubirea la extremă își face o armă cu care vrea cu multă persistență să îți o răsplătească în rău și cu răzbunare, chiar până la ucidere, ai nu numai dreptul, ci și datoria să i te opui, să te aperi și să nu l mai ierți. Să-ți aperi viața, chiar cu prețul vieții lui. Pentru că, întâi de toate e preferabil să piară cel mai rău și dăunător societății; și în al doilea rând, dacă *trebuie să-l iubești și pe el, ca pe tine însuși*, însemnează totuși, că pe tine trebuie să te iubești în prima linie, iar abia apoi pe el, dar nu mai mult decât pe tine însuși, când e vorba de a alege viața între tine — credincios, pactic și devotat Societății, Bisericii și Statului — și între el, dăunător fie și societății, atât moral, cât și material.

Pedeapsa cu moartea, chiar dacă ar fi privită de o mie de ori în sine ca rea, este prevăzută în scopul combaterii și stărpirii unor rele mult mai mari și mai generale. Și atunci, pedeapsa cu moartea devine astfel o cheazășie a moralității, mai mult decât a imoralității. Mai bine 10—15 hoituri de tâlhari, spânzurate la răscruți, decât sule de copii nevinovați, rămași pe drum de părinții lor jefuiți și asasinați, — sau decât sule de milioane delapidate din truda ta și a mea, — și decât o ușiță vecinic deschisă spre rele, spre nesiguranța vieții și a avuțului, în general spre politica bunului plac și a lipsei de răspundere.

Iată cum, numai prin necunoașterea suficientă a Moralei creștine, poate cineva să susțină, că ar fi imorală pedeapsa cu moartea. Iar despre necesitatea ei la noi s'ar putea scrie volume întregi.

Cele de mai sus le spunem pentru cei cari cred — dacă cred sincer așa — că pedeapsa cu moartea, prevăzută în noua Constituție, e o imoralitate. Și adăugăm: Pedeapsa cu moartea, chiar neaplicată, e bună, ca sperietoare.

Recruții noștri și muzica la Armată

Aflăm, că mai mulți preoți, din eparhii au avut buna inspirație de a interveni la autoritățile militare locale, pentru ca credincioși de ai lor, recruții, aflați în școala de muzici-fanfane, să fie repartizați la Regimentele de Infanterie.

Aflăm și aceea, că autoritățile militare apreciază și strădania aceasta; însă, în prezent lucrările de repartiziție sunt terminate, recruții repartizați nu se mai pot schimba.

Urmează, deci, pentru viitor, ca să rămână la suprefață aceeași interesare; iar Cucernicii preoți să se intereseze de recruții la *Comisia de recrutare*, cerând repartiziția respectivului la *Infanterie*. Acolo e ușor de făcut ori ce împărțeață, și numai Infanteria are muzică.

După recrutarea la diferite arme *speciale*, nu se mai admit schimburi.

La Regimentele de Infanterie sunt muzici și, într'adevăr, recruții își însușesc mult din elementele muzicale, câtă vreme sunt sub arme și se întorc acasă mai folositori și muziceți, chiar și celei bisericesti.

Problema denatalității

De P. Filimon, student teolog.

Această problemă se impune a fi studiată în mod temeinic, spre a se evita o situație tristă, în care se văd unele țări din apus. Tot mai mult se resimte și la noi influența teoriilor lansate de Malthus¹⁾ și adepții lui, sau ai acelor cari apără teoria „contractului liber”.

Franța a început să lupte în contra acestui flagel, încă înainte de războiu, acordând o mulțime de favoruri familiilor numeroase, reduceri pe căile ferate, reduceri de impozit, taxe școlare, etc. În zilele trecute, Ministerul poștelor a lansat un timbru nou „Salvați rasa”. E are de scop sprijinirea acțiunii de redresare a familiei. Societatea „Alianța Națională pentru creșterea populației franceze” — cu sediul la Paris — răspândește cărți poștale, pe cari se văd o mulțime de copii mici, în scutece, și cuvintele: „Fără copii azi, fără Franța mâine”.

Mijloacele, cari trebuiesc întrebuințate sunt următoarele:

a) Pregătirea tinerilor înainte de căsătorie, spre a-l face să înțeleagă misiunea adevărată a acestei sfinte taine, și nu pofta sexuală. Deci scopul căsătoriei din punct de vedere bisericesc, național, fizic și psihic. În special asupra acestui punct va trebui să se insiste.

b) Pregătirea părinților, explicarea datorțiilor reciproce, față de copii și cum trebuie făcută educația lor.

c) Conferințe și broșuri, cărți ieftine, cari să vină în ajutorul tinerilor și părinților. Aici e favorabilă și colaborarea laicilor. Formarea de societăți, cari să se ocupe exclusiv de această problemă.

d) Gruparea tineretului în societăți cu caracter religioș și educativ.

Suntem siguri, că folosind aceste mijloace, problema denatalității va fi rezolvată. Aceste mijloace au fost folosite în Franța, unde conferințele societății „Mariage chrétien” sunt cele mai cercetate.

Se impune redresarea familiei, aceasta este soluțiunea.

Bibliografia franceză va fi de folos Prea Cucernicilor Părinți. Indicăm cele mai bune cărți și reviste de specialitate.

Revistele: 1) Le Prêtre et la Famille (numai pen-

¹⁾ Chiar Malthus s'a dovedit un inamic al teoriei sale, fiind părinte la mai mulți copii.

tru preoți); 2) Pour les Parents et les Éducateurs; 3) Pour les Jeunes Gens; 4) Pour les Jeunes Filles (abonament pentru toate patru reviste în România, 36 frs) editate de societatea „Mariage et Famille” (Paris XIV-e 86 Rue de Sergovie).

Cărți: La Paroisse et la Famille (mai mulți autori); La doctrine du Mariage Chrétiens, ambele în editura „Mariage et Famille”. La Monde moderne et la Mariage chrétien, de Benoit Lavand, Paris, Strasbourg. Cea mai recentă (1938) est L'amour humain, de François Carmot, editura Spese, Paris.

Dr. Vasile P. Nicolau: „Școală și Caracter”

Dare de seamă de prof. T. Nădăban.

Ed. Cult. Românească. București. Prețul Lei 120. Iată o carte, care se impune prin însuși titlul ei și care interesează deopotrivă Școala și Biserica. Pentru că și una și alta sunt chemate, ca, mână'n mână să conlucreze la formarea unei conștiințe morale în sufletele tinerelor generații. Intr'adevăr în Școala românească, atât cea primară cât și cea secundară, se urmărește mai mult predarea de cunoștințe intelectuale, uitându-se că în viață, mai este nevoie afară de aceste și de altceva, care să-l facă pe elev un bun cetățean al țării, cu respect și cu dragoste față de țară și de avutul ei. Acel ceva îl constituie, caracterul. În cartea sa, Dl Dr. Nicolau dă câteva metode pedagogice, care ar putea ajuta educatorilor la formarea de caractere.

Lucrarea e împărțită în două părți cărora le premerge o introducere, cu câteva reguli generale și precizarea noțiunii de Pedagogie.

Partea I. are VI capitole. Dintre acestea, primul și al doilea se ocupă de Educația morală, în diferite epoce ale copilăriei.

Partea II-a cuprinde un capitol special, despre educația religioasă în școala primară.

Se face o critică, bine întemeiată, a metodelor de predarea învățământului moral-religios, care a adus după sine scăderea sentimentului religios și îndepărtarea tineretului de Biserică. Este adevărat — constată Dl Dr. Nicolau — că aici au o bună parte și părinții și în special mamele, cari mai bucurosi se ocupă cu munca de birou, sau avocatura, sau chiar și cu politica, decât cu educația copiilor lor. În lipsa părinților, copiii sunt educați de doice și de servitorii cari nu au nici un pic de dragoste față de ei.

Dar nu este mai puțin adevărat, că răul provine și din lipsa de metode și cunoștințe pedagogice, constatată la ceice sunt chemați să facă educația morală. Acolo unde acest rău nu există, se văd rezultate frumoase și nu se poate vorbi de o criză a învățământului religios.

În școala noastră „se nesocotesc realitățile religioase, se nesocotește spiritul religiei ortodoxe adică trăirea educației”. Cu alte cuvinte: partea practică se trece cu vederea, în folosul unui mic bagaj de cunoștințe, cu caracter intelectualist. Astăzi, mai ales la școlile primare, se văd foarte rar învățătorii, ducându-și copiii la Biserică, în zilele de Duminică și sărbători.

Deci o strânsă colaborare între Biserică și Școală,

o bună înțelegere între Preot și Învățător și o metodă potrivită, ar putea duce la bun sfârșit — după Dl Dr. V. Nicolau — opera pentru formarea caracterelor în școlile noastre.

Doi englezi vizitează partea de Vest a țării

În zilele de 28—31 Martie au vizitat orașul nostru d-nii Howard Green și Martin Pierce, studenții englezi, fiind oaspeții P. S. Sale Episcopului Dr. Andrei Magieru. Distinșii oaspeți se află în România din August anul trecut. Au învățat perfect românește, studind la Academia teologică din Sibiu, unde au trăit viața de internat, luând parte împreună cu studenții români, la cursuri și la serviciile religioase și cântând nu numai în cor ci și singuri în strană. În decursul șederii în țară au vizitat toate mănăstirile din Oltenia și Muntenia, așa că astăzi cunosc îndeajuns de bine viața religioasă și teologică ortodoxă. Garnița de Vest a țării noastre le era însă necunoscută. P. Sf. Sa Episcopul Andrei a avut fericita idee de a-l invita la Arad, unde sub conducerea d-lui prof. Vințilă Popescu, dela Academia teologică, studenții englezi, au vizitat orașul și o parte din județul nostru. Unul dintre cei doi studenți d. Martin Pierce, este descendentul unei familii de pianisti celebri și în această calitate a avut cuvinte mângâitoare la adresa corului școlii normale de învățători, care a executat câteva cântece românești. În scurta ședere la Arad au mai vizitat și școala de viticultură dela Miniș și biserica din Lipova. De asemenea au vizitat și câteva gospodării din Pecica, iar din bunăvoința d-lui comandant de grăniceri, cei doi studenți și însoșitorii au fost duși chiar până la granița dinspre Ungaria.

Dela Arad au plecat la Timișoara pentru a vizita instituțiile locale. Înainte de plecare, studenții englezi ne-au spus că sunt foarte fericiti că au putut cunoaște orașe așa frumoase la granița țării, cu atmosferă românească și cu multe instituții de cultură, iar despre țărânul român au spus că li-a făcut cea mai bună impresie, fiind bine înstărit, respectuos și credincios. Odată întorși acasă, au spus cei doi studenți, vom încerca să determinăm pe cât mai mulți studenți englezi să viziteze România și în special granița apuseană, spre a se convinge de adevărata situație, pe care alții au prezentat-o sub altă formă, iar englezii necunoscând realitatea au fost înduși în eroare.

Despre ce să predicăm?

17 Aprilie. Duminică VI din post, a Floriilor. Într'una din Duminicile trecute, am făcut amintire despre păcatul mare al tănuirii păcatelor în sfânta taină a Mărturisirii. E bine — credem — că acum în preajma săntămâni patimilor, când vin la împărtășire cei mai mulți, să se vorbească despre împărtășirea nedemnă.

Intrarea Mântuitorului în Ierusalim, pe care toată lumea creștină o prăznuiește cu mare strălucire, se poate prea bine asemăna cu intrarea împăratului Hristos în Ierusalimul nostru sufletesc prin sfânta cuminecătură.

Intre cel carl L-au batjocorit pe Iisus și L-au restignit, au fost desigur și de-aceia cari au cunoscut învățăturile Lui frumoase, au văzut minunile Lui binefăcătoare, dar au fost mai mulți de aceia, cari nu L-au cunoscut prea bine, fiind duși în rătăcire și ațâțați de farisei și cărturari.

Cuminecându-te nedemn — fără căință adevărată și mărturisire sinceră — tu batjocorești și restignești din nou pe Iisus. Păcatul restignitorilor de odinioară a fost mare. Al tău e și mai mare, pentru că tu azi îl restignești cunoscându-L, fiind pretenul tău, mai mult, știind că pentru tine a înfrat atunci în Ierusalim, ca în locul tău să se restignească.

Jidovii L-au răstignit pe Iisus ca fiu al Mariei, în trup omenesc, iar celce se se împărtășește cu nevrednicie, îl restignește astăzi în acel trup preamărit, cu care șade de-a dreapta Tatălui și cu care se poartă pe altarele noastre la fiecare sf. Liturghie, reînviind în mod tainic jertfa de pe Golgota, adusă pentru păcatele noastre.

Acest trup preamărit îl apucă păcătoșii când se cuminecă cu nevrednicie și pe celce nu poate pătimi și muri în mod firesc, îl silesc să pătimească în chip tainic prin păcatul lor.

Cei de odinioară L-au prins pe Hristos într-o grădină, iar celce se împărtășesc cu nevrednicie, năvălesc asupra Lui, în casa Lui, în biserica întemeiată de Dânsul, smulgându-L de pe tronul altarelor, unde El petrece permanent în mijlocul nostru.

Jidovii L-au restignit pe Hristos pe Cruce — adevărat, lemn de osândă atunci, totuși un lemn curat — iar trupul L-au pus în mormânt nou săpat în piatră. Păcătosul prin cuminecarea nedemnă, îl silește să moară și să se înmormânteze în cel mai urât și necurat loc — o scârbă înaintea lui Dumnezeu — în sufletul păcătos și necurat.

Jidovii L-au prins pe Iisus noaptea, iar păcătosul ce se împărtășește cu nevrednicie, nu se știește a se apropia de El ziua, ba de cele mai multe ori în cele mai luminate zile, închinat anumă spre cinstea și slava lui Dumnezeu.

Dacă Hristos Domnul nu ne arată prin nimic, că-L ustură și arde sărutarea trădătorului ce l se dă în împărtășirea nevrednică, ne arată totuși grozăvia acestui păcat în cuvintele apostolului Pavel (I Corint. 11₂₇).

Pătrunși deci, până în cele mai dinlăuntru ale noastre de adevărul, că celce se împărtășește cu nevrednicie, judecată își mănâncă și bea șie-și, să ne apropiem în aceste zile înfricoșate ale pătimirii Domnului, cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste de sfintele potire în cari ni se îmbie Hristos Domnul, pentru a intra în Ierusalimul sufletelor noastre.

Cronici

Preoții și — fumatul: formează obiectul dispoziției circulare cu No. 3237/938, luată de arhiepiscopia Bucovinei (Foala oficială No. 8/1938), de cuprinsul următor: „De repetate ori ni s'a denunțat, că unii păstori de suflete, fumează'n public, alții la leșirea din biserică, iar alții imediat după săvârșirea sfintei liturghii, provocând scandală între păstoriții lor, cari, în ziua când se pricestuesc, se abțin cu totul de fumat. Avertizăm — continuă ordinul — cu toată hotărârea,

pe cel vizat, să evite aceste deprinderi scandalizatoare, căci altfel vom fi siliți să aplicăm sancțiunile cele mai severe”.

Ce să zicem — despre stări dela noi — când, unii ori alții fumează și'nainte de a slugi, ei înșiși, sf. liturghie?

Urît nărav și grea uitare de sine!

Liceul „Moise Nicoară” din loc a avut, în Duminecă a treia din acest stânt post, o sărbare, pe care o înregistrăm cu plăcere. În aceea Duminecă adevă, numită „a Crucii”, s'au sfințit, în cadrul festivității elevilor dela aceeași școală, constituiți în cercul religios „Sf. Gheorghe”, un număr de patru sprezece cruci, frumoase, din lemn. Cu acest prilej, profesorul de religie pr. Sabin Ștefa, printr'o scurtă cuvântare, a arătat însemnătatea sfintei Cruci, și rostul ei în școală. Directorul liceului, d. Ascaniu Crișan, deasemenea fiind de față, a spus cuvinte cuprinzătoare despre sf. Cruce. După aceasta, crucile au fost duse și așezate în salele de învățământ și'n sala profesorală, rămânând că în curând să se achiziționeze și câte-o candelă la fiecare cruce.

Nu e la mijloc numai glasul înviorător al vremurilor noi, ci și glasul înaintașilor: al celui luptător pentru neam și ortodoxie, care a fost Moise Nicoară. Dar și glasul atâtor dreptcredințoși Români, astrucași în cimitirul peste care s'a zidit liceul în chestiune, în a cărui curte de acum se află și locul vechi catedrale românești!

Vaticanul, era de prevăzut, nu a de acord cu arhiepiscopii săi din Austria, — între cari cel dela Viena e și cardinal — cu privire la atitudinea acestora în fața „Anschluss—ulul Austriei la Germania. Vaticanul, cu atâta inocență presupusă, le reproșază celor doi ierarhi, că indemnarea de a vota la plebiscitul pentru contopirea Austriei în marele Reich german, ar însemna — „politică”. Căci, dragă Doamne, aceasta aderență a păstorilor sufletești la puterea pământescă este lipsită de „demnitate și fidelitate”. De aceea Roma papală îi desavuează oficial pe ierarhii austriei.

Parcă papalitatea, ea însăși, n'ar fi și n'ar face „politică”! Dar alta-i pricina: S'a dus pe copcă Austria, cu împărății ei, executorii politicei papale în Orient. Hinc illae lacrimae și reproșul adresat celor doi ierarhi austriei, înțelegători de rosturi naționale. Tot așa, cum Roma papală, nici până astăzi nu s'a împăcat în sinea sa, că marele războiu mondial îi măturase și pe celalalt polițai ai politicei papale — Ungaria milenară.

Suntem curioși de dezvoltarea lucrurilor, care, firește, nu va fi stângenită de intervenția Vaticanului. Căci, asemenea „morți”, cu adevărat nu — Invie! Nici măcar la Judecata de apoi!

„Căsătorii sterpe și evitarea căsătoriei” este titlu unui bine intenționat și categoric articol prim, pe care-l publică cotidianul „Șirea” (7. IV.) din loc. E o licoană adevărată a unor categorii de păcate, personale și sociale, cari ne distramă viața românească, aici ca și'n alte părți. Pe drept cuvânt e muștrat marele păcat al căsătoriilor sterpe, ca și al căsătoriilor cu străine din bătaia tuturor vânturilor, sau cu fete de român, cari intră în mrejele măimujăriei acestele, de a fi „moderne” prin slăpiciune și prin ruj. Nu mai puțin este dosădită viața de burlac, care d'atâteaori

stârșește, prin capitulări în fața unor străine, sub raport etnic, și de nivel social prea scăzut, alteleori.

Inregistram, sumar, aceste adevăruri, pe care, dacă noi le-am fi spus, ni s'ar fi putut face obiecțiuni de „moralizatori”. Așa însă, suntem datori să relevăm bună inspirației a „Șirei”, de a demasca acest rău social-românesc. Ne alăturăm.

O cruce cu tălc a fost găsită, în inima unui fag ce a fost tăiat de un credincios din comuna Lăzuri (protopopiatul Gurahonțului), în săptămâna spre „Dumineca Cruci”. Șireea o dăruie reproducând scrisoarea din 27 Martie a d-lui învățător-director de acolo, Oct. Turuc, către oficiul protopopesc. Iată-o.

„In săptămâna care precedă Dumineca Sfintei Cruci, din postul mare, nu știm precis ziua, un locuitor al comunei noastre, tăind în pădurea satului un lemn de fag pentru foc, l-a dus acasă. Despiciându-l în două, la mijlocul lemnului, în inimă, a găsit semnul Sf. cruci, pe care V-am trimis-o să o vedeți.

„Este minunat faptul, că pe bucată de lemn desprins de către acest semn a rămas același semn, al Crucii, lemn pe care l-am cerut omului dacă îl mai păstrează, ca să o vedeți și pe aceea, iar deasupra acestui semn a fost altă cruce, suprapusă, la fel, după cum ni-a declarat omul.

Este minunat faptul și prin aceea, că semnul s'a găsit în inima lemnului, cum bine se vede, și nu la suprafață sau sub scoarță.

„Unii afirmă, că s'a făcut de cineva și a crescut lemnul peste el; alții spun și este și părerea noastră și a părintelui preot din comună, că ar fi o adevărată arătare divină către locuitorii acestui sat, cari nu au biserică, de și ar putea să și-o facă, din pădure, având destulă, și având și biserică drept acolo.

„Ori cum ar fi, noi împreună cu părintele preot, Vi-o trimitem Dvoastră spre cercetare”.

Preoții din protopopiatul Aradului, constituiți în despărțământ al Asociației „Andrei Șaguna”, s'au întrunit, luna și marșia trecută, în Arad, pentru a-și face cele prevăzute în Statutul Asociației. Luni adică, după slujba pavecerniței, a urmat slujba sfintei mărturisiri și mărturisirea păcatelor, din partea membrilor Asociației, între cari și consilierii ai Consiliului eparhial P. C. Sa pr. Fl. Codreanu, de altfel și președinte de secție, a ținut cu acest prilej, după pavecerniță, în limbaj și cu cuprins potrivit ascultătorilor, o alocuție despre sf. Taină a Mărturisirii. A doua zi, Marșii, cei spovediți au asistat la liturgia înaintea sfintilor, slugiță în sobor, și după ascultarea cuvântului de ocazie al C. Sale pr. C. Turcu, s'au împărțit și au trecut la ședința despărțământului.

Ședința a fost bine cercetată de membri și a fost deschisă de C. Sa pr. I. Ardelean, din Micălaca, președinte de despărțământ.

S'a luat act de rapoartele biroului, ca și de activitatea despărțământului.

Pelângă acestea, s'a discutat și chestia unor neajunsuri de ordin material ale Clerului: salarizare, pensionare, ca și chestia încheierii rândurilor întregului Cler românesc, într-o singură Asociație.

A rămas să se studieze problemele, prin comisiile anume, cari să-și trimită desideratele și motivările, după natura lucrurilor, la organele Asociației și la cele bisericesti, pentru intervențiile necesare.

S'au dat, totodată, lămuriri liniștitoare în aceste chestii și din partea ceea, că președintele Asociației

Șaguna, dela Arad, și casierul ei dela Sibiu, P. C. Virgil Nistor, sunt instituți într-o comisiune ministerială în cauza salarizării Preoțimel și că s'au luat, dela mitropolie demersuri pentru culegerea de informații dela eparhii pentru acești delegați, pentru vremea când vor fi convocați la București. În acord cu aceasta se simte necesitatea, ca și comisia despărțământului Arad să-și dea de urgență contribuția informativă.

Apoi a urmat restaurarea, rămânând aleși, prin vot acclamativ, aceiași conducători de despărțământ.

Bibliografie

Dr. Vasile Nicolau, asistent universitar: *Școală și Caracter*. Editura Cultura Românească. București. Prețul Lei 120.

R marcăm această admirabilă carte, de care se ocupă, în coloanele noastre de astăzi, unul din colaboratorii noștri, printr'o dare de seamă asupra concepției și mersului de idei, ale autorului. Cum este, ea face cinste autorului și un extrem de important serviciu de actualitate pentru Educația românească. Semnalăm și la această rubrică opera de valoare a d-lui Dr. V. P. Nicolau, dorind ca ea să afluă intrare în cât mai multe din bibliotecile noastre parohiale și protopopești și prin casele preoților noștri, catihăți de profesie, de lungă vreme.

Raft cu cărți din alte părți

Cuviosul călugăr *Nicodim Mandiță*, ieromonah așezat administrator în parohia Leurda (Gârboș Someș), a scos o serie de broșuri lămuritoare cu privire la diferențele de doctrină și de atitudini ale catolicilor — papistași și uniți — față de Ortodoxie. Broșurile, douăsprezece la număr, cari au apărut în 1931 și 1932, revăzute de preotul Toma *Gherasimescu*, licențiat în Teologie și harnic propovăduitor, ținem să le semnalăm aci. Nu numai din interes, bibliografic, ci și pentru că ele sunt reușite și foarte potrivite pentru a face împotriviri sectei papale, care începe să se miște, tot mai stăruitoare, în eparhia noastră, pervertind și profitând de ori ce fel de nemulțumiri ivite printre credincioși. Iată, broșurile, publicate sub titlul general de „*Biblioteca Ortodoxiei*”:

- No. 1. Vârtejul rătăcirilor.
- ” 2. Eresiile papistașești,
- ” 3. Cine este papa dela Roma?
- ” 4. Cum sucesc papistașii înțeleaul Sfintei Scripturi?
- ” 5. Cine e păstorul Bisericii întregi?
- ” 6. Sf. Duh păstorește Biserica prin Sinoade de Apostoli și Episcopi.
- ” 7. Este papa urmașul Sfântului Petru?
- ” 8. Intrați în corabia singurei Biserici adevărate ortodoxe.
- ” 9. Roma să fie oare maica tuturor Bisericilor?
- ” 10. Ce au pățit Sf. Ioan dela Suceava și alți Sfinți, din partea papistașilor?
- ” 11. Beția de sânge, din trecut, a papistașilor.
- ” 12. Cum au venit papistașii în țările române?

Format de carte mijlocie, în total 304 pagini. Numerele se pot cumpăra și separat, No. 1 e de 8 Lei; No. 4 de 10 Lei; restul, fiecare număr, cu câte 6 Lei. Se pot procura dela Librăria noastră Diecezană.

Le recomandăm călduros, pentru scrisul lor, care poate fi înțeles ușor și de popor.

Informațiuni

La Șangu, parohie nouă din protopopiatul Vinga, s'a făcut, în Duminica din 5 I. c., instalarea noului preot, cu titlu de administrator parohial, Teodor *Bodărlău*. Instalarea a făcut-o P. C. protopop Alex. Bocșianu, cu slujbă în sobor, la care au asistat, pe lângă credincioșii din loc și alții din Fiscuț, și intelectualii noștri locali: învățător, șef de gară, șef de poștă ș. a. Instalarea s'a făcut într'o atmosferă de sărbătoare, cum se și cuvenea, acum când credincioșii din Șangu își primesc pe întâiul lor păstor sufletesc.

Inceput frumos, pe care, să nădăjduim, îl va desăvârși răvna tinărească a noului păstor.

Preotesele văduve din eparhie, aflând despre hotărârea recentului Consiliu eparhial, intrunit în ședință plenară, au ținut să trimită o delegație, pentru a exprima, P. Sf. Sale Părintelui episcop, gratitudinea lor, prin următoarele reprezentante ale lor: Valeria Popa din Târnova, Hortenzia Nonu din Nădab și Ersilia Țiucra din Almaș. Deoarece delegatele n'au putut fi primite în audiență, din motive cumpenitoare ale momentului, înregistrăm actul lor de grațitudine, ca și asigurarea de părintești sentimente ale P. Sf. Sale, totdeauna dornic de a face tot binele ce-i stă în putință.

† **Preotul Pavel Felneac**, din Sâmbăteni, a trecut la cele eterne, la 30 Martie a. c., în vârstă de 86 ani, iar la 1. Aprilie a fost înmormântat cu cuvenita cinste, cu prohod în sobor de opt preoți, în frunte cu protopopul Aradului. Răposatul păstorise îndelung, la Sâmbăteni; iar de mai mulți ani încoace trăia în retragere binemeritată.

Odihnească în pace!

Parohia din colonia Moșiori a primit, pentru edificarea unei biserici, ajutoare în bani dela următoarele comune politice: Moșiori 34 000 Lei; Ineu 1000 Lei; Bocșig 600 Lei; Moroda 300 Lei și Iermata 150 Lei. Gestul acesta este frumos. Dăruitorii sunt vrednici de a li-se mulțumi. Dar până să putem avea în Moșiori o biserică în regulă, se cer încă multe alte dăruiri din partea tuturor cari le pot da. Dăruirile de acum au fost scrise în bugetele comunelor politice prin indemnul, cum știm, al d-lui Bordoș, pretore dela Ineu, — ceea ce încă doream să spunem, fiindcă se cuvine.

Poșta Redacției.

Pr. Gh. L. în P. Predica de Duminica III din Post nu e tocmai reușită, pentru a fi putut s'o publicăm. De altfel nu publicăm decât pedici de tot reușite. Ea a sosit și târziu. Suntem bucuroși de răvna ce-o vedem. Ea, după încercări stăruitoare, poate duce la bune rezultate de a scrie.

Pr. Tr. P. în R. Acelaș răspuns, acelaș indemn bun, pentru scrisul din prilejul de 25 Martie.

Nr. 2723/1938.

Comunicat

P. V. Consistor mitropolitan ne înștiințează cu No. 39/938, că a făcut din nou cunoscut Ministerului

Cultelor, că menține întru toate hotărârea sa, în sensul căreia *se vor preda școlălor primare de Stat numai registrele școlare de absenții și de clasificatii, și că, prin urmare, tot restul arhivelor noastre școlare din trecut rămân în proprietatea Bisericii, care a înființat și susținut școlăle în chestiune.*

Deci oficiile parohiale sunt avizate în acest sens, pentru strictă acomodare

Arad, 1 Aprilie 1938

† *Andrei*
Episcop

Dr. Gh. Ciuhandu
consilier ref. eparhial.

A V I Z

către acționarii Băncii Victoria S. A. Arad

Se aduce la cunoștința acționarilor Băncii Victoria S. A. Arad, că se contrag acțiunile vechi reduce la Lei 10, provenite dela băncile fuzionate „Bihoreana”, „Victoria” și „Timișiana”, cu acțiunile prioritare reduce la Lei 400, și în locul lor se eliberează acțiuni definitive de valoarea nominală de Lei 500 bucata.

În schimbul acțiunilor vechi de valoare nominală a 10 Lei și a acțiunilor prioritare de valoare nominală a 400 Lei, se predau acțiuni noi definitive de valoare nominală a 500 Lei atâtea bucăți de câte ori se cuprinde cifra de 500 în totalul valorii nominale a acțiunilor vechi și prioritare ce posedă un acționar. Adică: contra 50 acțiuni vechi să de a acțiune nouă sau contra 5 acțiuni prioritare 4 acțiuni nouă, sau combinat contra acțiunilor vechi și prioritare se dau acțiuni noi definitive după aceste norme.

În ce privește fracțiunile ce rezultă eventual din contragerea acțiunilor, adunarea generală extraordinară din 20 Aprilie 1937, a hotărât să se negocieze între acționari, banca făcând numai oficiu de intermediere.

Astfel banca stă la dispoziția acționarilor cari doresc să-și vândă fracțiunile sau cari doresc a le întregi, spre a căpăta o acțiune nouă.

Asupra fracțiunilor, dacă rezultă, acționarii vor primi dovezi odată cu eliberarea acțiunilor definitive.

Eliberarea acțiunilor definitive se face de către sediul central al băncii din Arad.

Sucursalele din Oradea și Timișoara și agențiile din Buteni, Chișineu-Criș, Radna, Salonta și Șiria, stau la dispoziția acționarilor cu informațiuni și prelau acțiunile vechi și dovezile asupra acțiunilor foste prioritare spre remitere la Centrala din Arad.

Acțiunile noi definitive se eliberează numai contra predării acțiunilor vechi de 10 Lei, provenite dela „Bihoreana”, „Victoria” și „Timișiana”, și contra predării certificatelor provizorii sau dovezilor eliberate de „Bihoreana”, „Victoria” și „Timișiana” pentru acțiunile prioritare, cari se pot trimite și prin poștă.

Intrucât acționarii cari au subscris acțiunile prioritare la fosta „Timișiana”, n'au primit dovadă pentru subscrierea făcută, urmează să indice numărul carnetului de depunere din care s'a făcut semnarea acțiunilor, sau dacă depunerea a fost răscumpărată, se va comunica acest lucru.

Se observă că spre bună ordine și în interesul însăși a lor, acționarii vor fi identificați, astfel că sunt rugați a îngriji ca să aibă asupra lor acte de identitate.

Banca „VICTORIA” S. A. Arad.